

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора Латиніна Миколи Анатолійовича, завідувача кафедри економічної політики та менеджменту Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна на дисертаційну роботу **Базько Олександри Андріївни на тему «Формування механізму забезпечення ефективності проєктної діяльності об'єднаної територіальної громади»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дослідження. У рамках процесу децентралізації ОТГ отримують більше повноважень і відповідальності за економічний розвиток, управління інфраструктурою та надання послуг населенню. Для ефективного виконання цих функцій потрібен дієвий механізм управління проєктами, що допоможе оптимізувати використання ресурсів. Окрім цього, ОТГ потребують інструментів для впровадження інноваційних проєктів, спрямованих на розвиток місцевої інфраструктури, екології, освіти та соціальної сфери. Формування ефективних механізмів управління проєктами сприятиме сталому розвитку громади, підвищуючи її конкурентоспроможність та привабливість для інвесторів.

З іншого боку, актуальність теми дослідження формування механізму забезпечення ефективності проєктної діяльності об'єднаної територіальної громади в умовах війни обумовлена критичними змінами, які відбуваються в громадах через воєнні дії. Війна суттєво вплинула на стан інфраструктури, економіку та соціальну сферу об'єднаних територіальних громад (ОТГ), створивши нові виклики для місцевого самоврядування. По-перше, відновлення пошкодженої або зруйнованої інфраструктури є пріоритетом для багатьох громад. По-друге, залучення фінансової підтримки, зокрема міжнародної, вимагає чітких механізмів управління проєктами. По-третє, війна змінила пріоритети розвитку громад. Замість стратегічного планування на довгострокову перспективу, громади змушені реагувати на термінові потреби, такі як підтримка внутрішньо переміщених осіб, забезпечення базових послуг і відновлення соціальної стабільності. Формування ефективних механізмів забезпечення проєктної діяльності допоможе

адаптуватися до нових викликів, оперативно реагувати на потреби громади та відновлювати економічну активність. Усе це обумовлює актуальність дисертаційного дослідження Базько Олександри Андріївни, метою якого є подальший розвиток теоретичних положень і методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності проєктної діяльності об'єднаних територіальних громад. Особливо це своєчасно в умовах війни, оскільки сприяє розвитку спроможності ОТГ до відновлення та стійкого розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність. На основі якісного аналізу дисертаційної роботи зроблено висновок, що дисертантка провела глибоке дослідження теоретичного базису обраної наукової проблеми, що полягає у поглибленні методичної складової забезпечення ефективності проєктної діяльності та розробці дієвого механізму для проєктної діяльності ОТГ.

Дисертація характеризується системним підходом та комплексним вивченням проблемних питань теми дослідження. Представлені аналітичні дані є достатньо повними та аргументованими, а поставлена мета досягнута. Наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані в дисертації, мають достатній рівень обґрунтованості та достовірності. Вони викладені на належному теоретичному і методичному рівнях з використанням сучасних наукових концепцій проєктного управління.

У роботі використано широкий спектр методів наукового пізнання: за допомогою методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції було уточнено поняття «механізм забезпечення ефективності проєктної діяльності територіальної громади»; шляхом теоретичного узагальнення та групування, було охарактеризовано етапи організації співробітництва територіальних громад; застосування методів формалізації, аналізу та синтезу дозволило обґрунтувати рекомендації щодо розвитку співробітництва; логічне узагальнення результатів дало змогу сформулювати висновки та розробити рекомендації; класифікаційно-аналітичний метод було використано для класифікації факторів, що впливають на здійснення проєктної діяльності в ОТГ; для розроблення системи показників визначення готовності ОТГ до проєктної діяльності; для дослідження аналізу підходів до оцінювання

ефективності проектної діяльності; формалізація – для обґрунтування елементів механізму забезпечення ефективності проектної діяльності громади; метод нечітких множин – для визначення рівня готовності ОТГ до проектної діяльності; інтегральне оцінювання – для визначення фінансової спроможності здійснення проектної діяльності; експертне оцінювання – для визначення кадрової спроможності здійснення проектної діяльності, організаційного та технологічного забезпечення проектної діяльності; матричний підхід – для групування досліджуваних ОТГ за рівнем готовності до проектної діяльності та наявним рівнем ефективності проектної діяльності; канонічний аналіз – для підтвердження взаємозв'язку між складовими готовності ОТГ до проектної діяльності та ефективністю проектної діяльності; графічний – для наочного подання отриманих результатів.

Основні наукові результати дослідження були отримані під час виконання науково-дослідних робіт Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України за темами: «Моделювання просторового розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні (№ д.р. 0120U101128); «Формування механізму вирішення проблемних ситуацій у соціально-економічному розвитку регіону (на прикладі Харківської області) (№ д.р. 0121U113503); «Формування системи управління регіональними ринками теплової енергії» (№ д. р. 0121U113542).

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна дисертаційної роботи Базько Олександри Андріївни полягає в удосконаленні теоретико-методичного базису забезпечення ефективності проектної діяльності об'єднаних територіальних громад.

Найбільш важливими результатами, що характеризуються новизною, розкривають повноту і зміст дисертаційного дослідження, слід вважати такі:

– запропоновано науково-методичне забезпечення підвищення ефективності проектної діяльності на місцевому рівні завдяки розробленій концептуальній моделі, яка об'єднує особистісно-діяльнісний та компетентісний підходи та базується на ефективному використанні можливостей групової проектної діяльності для розвитку комунікативних

навичок членів громади, їхнього професійного зростання та підвищення ефективності публічного управління (підрозділ 1.3);

– удосконалено процес формування механізму забезпечення ефективності проєктної діяльності об'єднаних територіальних громад, який, на відміну від існуючих, передбачає визначення передумов впровадження та оцінювання готовності громади до проєктної діяльності з урахуванням впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що, в свою чергу, підвищити гнучкість і адаптивність, дозволяє враховувати зміни в потребах та умовах громади, та забезпечує більш адекватну оцінку наявного рівня ефективності проєктної діяльності ОТГ в розрізі складових, які характеризують рівень управління та результативність проєктів у громадах (підрозділ 3.1);

– розроблено методичний підхід до оцінювання рівня ефективності проєктної діяльності об'єднаної територіальної громади, який на відміну від існуючих, базується на використанні кваліметричної моделі, структурованої відповідно до запропонованої концептуальної моделі підвищення ефективності проєктної діяльності на місцевому рівні та передбачає виявлення, збір та аналіз даних за встановленими критеріями, завдяки чому забезпечується можливість оцінити повноту, результативність, якість і ефективність надання послуг в територіальних громадах, визначити слабкі місця та спрямувати сили на підвищення ефективності та відповідальності об'єднаних територіальних громад для усіх громадян, з пріоритезацією напрямів покращення врядування та надання послуг (підрозділ 2.3);

– удосконалено методичне забезпечення визначення готовності ОТГ до проєктної діяльності, що відрізняється можливістю визначення їхньої готовності до впровадження проєктів та виявлення напрямків вдосконалення проєктного управління громади завдяки комплексному детальному аналізу фінансової спроможності, кадрового потенціалу, організаційної структури та технологічного забезпечення громади, застосуванню нечітких множин і методу нечіткого висновку, які дозволяють отримати об'єктивну оцінку та розробити конкретні рекомендації для впровадження проєктних змін (підрозділ 2.2);

– отримало подальший розвиток науково-методичний підхід до розвитку співробітництва громад в рамках підвищення ефективності їх

проектної діяльності, що, на відміну від існуючих, передбачає використання канонічного аналізу з метою визначення взаємозв'язку та впливу рівня готовності громад до проектної діяльності на рівень її ефективності, і матричного позиціонування, що дозволить сформулювати адекватні рекомендації щодо розвитку співробітництва з метою оптимізації ресурсів та більш ефективного їх використання, та вирішення спільних проблем фінансового, екологічного, суспільного та інфраструктурного характеру (підрозділ 3.3);

– отримало подальший розвиток науково-практичний підхід до підвищення результативності управління проектною командою територіальної громади, який передбачає використання програмного забезпечення та відповідних інструментів для забезпечення спільної роботи команди та досягнення поставлених цілей, а також відстеження прогресу проекту, що сприятиме підвищенню ефективності проектної діяльності громади (підрозділ 3.2).

Повнота викладення у відкритому друку наукових положень дисертації. За темою дисертації Базько Олександри Андріївни опубліковано 12 наукових праць, в тому числі: 8 статей, 6 – з них опубліковані у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, репозиторіїв та пошукових систем, 1 – у зарубіжному виданні, яке індексується науко метричною базою Web of Science – Emerging Sources Citation Index (ESCI), 1 – у іншому виданні, 4 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Основні положення та результати дослідження оприлюднені автором на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Трансформаційні процеси національної економіки: теоретичні і практичні аспекти» (Львів, 2021); «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» (Херсон, 2021); «Science and practice: implementation to modern society» (Manchester, UK, 2022); «Економіка відновлення міст» (Київ, 2023).

Отже, винесені на захист положення наукової новизни та основні результати дисертаційного дослідження Базько Олександри Андріївни з достатньою повнотою оприлюднені у відкритому друку. Вимоги МОН

України щодо необхідної мінімальної кількості статей у наукових фахових виданнях України та виданнях, що включені до науково-метричних баз даних чи є фаховими виданнями в іноземних країнах, повною мірою дотримані.

Практичне значення й впровадження результатів дослідження. Основні наукові положення дисертації та рекомендації здобувача доведені до рівня науково-методичних розробок та науково-практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності проектної діяльності ОТГ, прийняті до впровадження у діяльність: Мерефянської міської ради (довідка про впровадження № 3727 від 21.08.2023), Інформаційного центру Асоціації європейських прикордонних регіонів у ХНЕУ імені Семена Кузнеця.

Оцінка мови і стилю дисертації, відповідність дисертації паспорту спеціальності та змісту автореферату, вимогам МОН України. Дисертація Базько Олександри Андріївни написана українською мовою з дотриманням наукового стилю. Матеріал викладено в логічній послідовності, робота характеризується цілісністю, смисловою завершеністю, коректністю використання спеціальної термінології.

Дисертація структурно складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг основного тексту дисертації становить 168 сторінок. Загальний обсяг дисертації становить 223 сторінки друкованого тексту.

Основний текст роботи оформлений згідно з ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». Дисертаційна робота за своїм фаховим спрямуванням відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Дискусійні положення та зауваження. Віддаючи належне науковим здобуткам автора, представленим у дисертаційній роботі, слід відзначити наявність окремих зауважень і дискусійних аспектів:

1. Запропонована автором кваліметрична модель оцінювання рівня ефективності проектної діяльності (рис. 2.11, с. 136), на жаль, не

супроводжується конкретними кількісними розрахунками щодо визначення ефекту від впровадження цієї моделі.

2. Робота значно виграла б, якби дисертантка актуалізувала дані щодо кількості поданих громадськістю, винесених на голосування, підтриманих та реалізованих проєктів «Бюджет участі», які представлено у таблиці 2.3 (с. 90).

3. Дисертаційне дослідження значно б виграло, якби були розглянуті проблеми формування фінансової спроможності здійснення проєктної діяльності, оскільки, дозволило б комплексніше дослідити фактори успішності проєктної діяльності, підвищити практичну цінність роботи та надати більш глибокі рекомендації для організацій, що займаються проєктним менеджментом у громадах.

4. Дисертантка у дослідженні значну увагу приділяє проєктному підходу в рамках забезпечення ефективності роботи об'єднаних територіальних громад. Можливо, доцільним було б запропонувати окремі положення щодо оцінки реалізованих проєктів досліджуваних об'єднаних територіальних громад;

5. На рисунках 3.4 та 3.5 представлено приклад розробленої Trello-борди для проєктного менеджменту та діловодства для Мереш'янської ОТГ, у контексті чого виникає необхідність пояснення використання спеціального програмного забезпечення для ефективної роботи з матрицею компетентностей та управління проєктом.

При цьому, наведені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки виконаної роботи, не виключаючи можливостей існування авторського бачення шляхів розв'язання поставлених задач дослідження.

Загальний висновок. Дисертація Базько Олександри Андріївни є цілісною завершеною, самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, яка має наукову новизну, значний практичний інтерес, вирішує важливу наукову та державно-господарську проблему.

За своїм змістом, актуальністю, новизною, важливістю одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованістю і достовірністю, а також практичною цінністю сформованих положень і висновків, дисертація Базько Олександри Андріївни «Формування механізму забезпечення ефективності проєктної діяльності об'єднаної територіальної громади» відповідає вимогам

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор – Базько Олександра Андріївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри економічної політики та менеджменту

Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,

доктор наук з державного управління,

професор

М.А. Латинін

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу
координів

